

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 6 oktober 2021 *

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EU) nr 1215/2012 – Artikel 1.1 – Privaträttens område – Artikel 35 – Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder – Talan grundad på ett kontrakt om anläggande av en allmän motortrafikled vilket har ingåtts mellan en statlig myndighet och två privata bolag – Ansökan om interimistiska åtgärder avseende vite och garantier som följer av detta kontrakt – Ett interimistiskt avgörande har redan meddelats av en domstol som är behörig att pröva målet i sak”

I mål C-581/20,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Varhoven kasatsionen sad (Högsta domstolen, Bulgarien) genom beslut av den 28 oktober 2020, som inkom till domstolen den 5 november 2020, i målet

Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

mot

TOTO SpA – Costruzioni Generali,

Vianini Lavori SpA,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot samt domarna L. Bay Larsen, C. Toader (referent), M. Safjan och N. Jääskinen,

generaladvokat: A. Rantos,

justitiesekreterare: handläggaren R. Seres,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 15 juli 2021,

* Rättegångsspråk: bulgariska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, genom O. Temnikov, advokat,
- TOTO SpA – Costruzioni Generali och Vianini Lavori SpA, genom A. Valov, biträdd av V.P. Penkov, N.G. Tsvetanov, P.D. Tsanov, V.V. Tomova, B.H. Strizhlev och V.K. Semkov, advokati, samt ombudet M.T. Stoeva,
- Polens regering, genom B. Majczyna och S. Żyrek, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Heller och I. Zalugin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 9 september 2021 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1.1 och 35 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (Republiken Polens statskassa, företrädd av generaldirektören för landets riksvägar och motorvägar) (nedan kallad generaldirektören för vägnätet) och TOTO SpA – Costruzioni Generali och Vianini Lavori SpA (nedan kallade byggföretagen), som är italienska bolag. Målet rör ett kontrakt om anläggande av en motortrafikled i Polen.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skälen 10, 33 och 34 i förordning nr 1215/2012 anges följande:

”(10) Tillämpningsområdet för denna förordning måste täcka de väsentliga delarna av privaträtten utom vissa väl definierade delar, ...

...

(33) När interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, beslutas av en domstol som är behörig att pröva målet i sak, bör det säkerställas att åtgärderna omfattas av fri rörlighet enligt denna förordning. Interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, som beslutats av en sådan domstol utan svarandens hörande bör dock inte erkännas och verkställas enligt denna förordning, såvida inte den dom som inbegriper åtgärden delges svaranden före verkställigheten. Detta bör inte hindra att sådana åtgärder erkänns och verkställs enligt nationell lagstiftning. Om interimistiska åtgärder, inbegripet

säkerhetsåtgärder, beslutas av en domstol i en medlemsstat som inte är behörig att pröva målet i sak bör verkningarna av dessa enligt denna förordning vara begränsade till den berörda medlemsstatens territorium.

(34) Kontinuiteten mellan [konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30)], [rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1)] och denna förordning bör säkerställas, och övergångsbestämmelser bör därför införas. Likaså måste kontinuitet råda när det gäller Europeiska unionens domstols tolkning av bestämmelserna i [denna konvention] och de förordningar som ersätter den.”

4 I artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 föreskrivs följande:

”Denna förordning är tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. Den omfattar i synnerhet inte skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor eller statens ansvar för handlingar eller underlåtenhet vid utövandet av offentliga maktbefogenheter (*acta jure imperii*).”

5 Artikel 2 a i denna förordning har följande lydelse:

”Definitioner till denna förordning:

a) ...

I kapitel III avses med dom även beslut om interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, som beslutas av en domstol som enligt denna förordning är behörig att pröva målet i sak. Begreppet omfattar inte en interimistisk åtgärd, inbegripet säkerhetsåtgärd, som beslutas av en sådan domstol utan svarandens hörande, såvida inte den dom som innehåller åtgärden har delgetts svaranden före verkställigheten.”

6 I artikel 25 i denna förordning, vilken ingår i avsnitt 7 i kapitel II i förordningen, med rubriken ”Domstols behörighet”, föreskrivs följande:

”Om parterna, oberoende av var de har hemvist, har träffat avtal om att en domstol eller domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister i anledning av ett bestämt rättsförhållande, ska endast den domstolen eller de domstolarna ha behörighet, såvida inte avtalet är ogiltigt på materiell grund enligt lagen i den medlemsstaten. En sådan behörighet ska vara exklusiv om parterna inte har träffat avtal om annat. ...

...”

7 I artikel 35 i förordning nr 1215/2012, vilken återfinns i avsnitt 10 i kapitel II, föreskrivs följande:

”Interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, som kan vidtas enligt lagen i en medlemsstat, får begäras hos domstolarna i den medlemsstaten, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak.”

Bulgarisk rätt

8 I artikel 18 i Grazhdanski protsesualen kodeks (civilprocesslagen), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad GPK), med rubriken ”Immunitet mot domstolsprövning”, föreskrivs följande:

”(1) Bulgariska domstolar ska vara behöriga att pröva mål där en utländsk stat eller en person som har immunitet mot domstolsprövning är part i följande fall:

1. När någon avstår från immunitet.
2. När en talan grundar sig på avtalsförhållanden, om uppfyllelseorten för förpliktelsen är belägen i Republiken Bulgarien.
3. Vid skadeståndstalan avseende ett fel som begåtts i Republiken Bulgarien.
4. När talan avser rättigheter till kvarlåtenskap och dödsbo i Republiken Bulgarien.
5. I mål som omfattas av bulgariska domstolars exklusiva behörighet.

(2) Bestämmelserna i punkt 1 leden 2, 3 och 4 ska inte tillämpas på handlingar och rättsliga omständigheter som har skett i samband med personernas offentliga uppdrag eller med avseende på utländska staters utövande av suveräna rättigheter.”

9 I artikel 389 GPK, med rubriken ”Interimistiskt förfarande i pågående mål”, föreskrivs följande:

(1) I varje skede av förfarandet fram till dess att utredningen i överklagandeförfarandet avslutats kan sökanden inge en begäran om interimistiska åtgärder till den domstol vid vilken målet är anhängigt.

(2) Interimistiska åtgärder får vidtas i samtliga måltyper.”

10 I artikel 391 GPK, med rubriken ”Villkor för godkännande av interimistiska åtgärder”, föreskrivs följande i punkt 1:

”En begäran om interimistiska åtgärder avseende ett huvudöverklagande kan beviljas om det annars skulle vara omöjligt eller svårt för sökanden att göra de rättigheter som följer av beslutet gällande och

1. målet i sak grundas på övertygande skriftlig bevisning, eller
2. det lämnas en garanti till ett belopp som fastställs av domstolen ...”

11 I artikel 393 GPK, med rubriken ”Avvisning av begäran om interimistiska åtgärder”, föreskrivs följande:

”(1) Interimistiska åtgärder kan inte vidtas avseende en penningfordran mot staten, offentliga myndigheter, kommuner och sjukhus i den mening som avses i artikel 5.1 i Zakon za lechebnite zavedenya [(sjukhuslagen)] och fordringar mot sjukvårdsinrättningar vid den nationella sjukförsäkringskassan.

(2) Interimistiska åtgärder avseende en talan som avser en penningfordran, i form av utslag avseende fordringar som inte kan bli föremål för utmätning, är inte tillåtna.”

12 Artikel 397 GPK, med rubriken ”Åtgärdstyper”, föreskriver följande i punkt 1:

”Interimistiska åtgärder kan vidtas

1. genom utmätning av fast egendom,
2. genom utmätning av lös egendom och gäldenärens fordringar, och
3. genom andra lämpliga åtgärder som beslutats av domstolen, inbegripet förbud av fortsatt färd med ett motorfordon och uppskov med verkställigheten.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 13 Såsom framgår av handlingarna i målet ingicks den 30 juli 2015, efter ett förfarande för offentlig upphandling som inletts av generaldirektören för vägnätet som upphandlande myndighet, ett avtal om anläggande av motortrafikleden S-5 Poznań–Wrocław, avsnittet Poznań A2, Głuchowo-Wronczyn (Polen) med byggföretagen i egenskap av de anbudsgivare som tilldelats kontraktet.
- 14 Enligt detta avtal lämnades, på begäran av byggföretagen, två garantier till den upphandlande myndigheten av ett bulgariskt försäkringsföretag, Evroins AD. Den första garantin, som avsåg korrekt utförande, var giltig till den 31 juli 2019 och förlängdes till den 30 juni 2024 och utgjorde en garanti mot att kontraktet inte fullgjordes eller att det fullgjordes på ett bristfälligt sätt. Genom den andra garantin, som gällde till den 31 juli 2019, garanterades betalning av kontraktsvite om fristen för fullgörande överskreds.
- 15 Enligt villkoren i det aktuella kontraktet är domstolen på den ort där den upphandlande myndigheten har sitt säte behörig i alla tvister som kan uppkomma i samband med fullgörandet av kontraktet, och polsk rätt anges som tillämplig lag, inbegripet vad gäller dessa garantier.
- 16 Sedan det uppstått meningsskiljaktigheter mellan parterna i det nationella målet kring kvaliteten på anläggningen eller fullgörelsen av kontraktet inom den föreskrivna fristen, väckte byggföretagen negativ fastställsetalan vid Sąd Okręgowy w Warszawie (Regionala domstolen i Warszawa, Polen) och yrkade i huvudsak att generaldirektören för vägnätet skulle hindras från att verkställa sina rättigheter med avseende på de garantier som lämnats.
- 17 Vid samma domstol yrkade byggföretagen att interimistiska åtgärder skulle vidtas för att bland annat ålägga generaldirektören för vägnätet att till och med den 26 juni 2019 avstå från att underrätta dem om sin vilja att häva avtalet i fråga, utkräva vite och åberopa den garanti som Evroins lämnat om korrekt fullgörande av avtalet.
- 18 Sąd Okręgowy w Warszawie (Regionala domstolen i Warszawa) ogillade, genom beslut av den 7 juni och den 2 december 2019, ansökningarna om interimistiska åtgärder, i huvudsak med motiveringen att den förebringade bevisningen inte var tillräcklig för att styrka att byggföretagens begäran vid första påseendet framstod som välgrundad (*fumus boni juris*).

- 19 Parallellt med förfarandena vid den domstolen ansökte byggföretagen den 31 juli 2019 vid Sofiyski gradski sad (Stadsdomstolen i Sofia, Bulgarien) om interimistiska åtgärder med motsvarande innebörd som dem i förfarandena mot generaldirektören för vägnätet. Denna ansökan avvisades genom ett beslut.
- 20 Apelativen sad – Sofia (Appellationsdomstolen i Sofia, Bulgarien) upphävde detta beslut, biföll begäran om interimistiska åtgärder enligt artikel 389 GPK och artikel 35 i förordning nr 1215/2012 och meddelade ett utslag avseende fordran mot generaldirektören för vägnätet med stöd av de två garantier Evroins lämnat.
- 21 Generaldirektören för vägnätet överklagade till Varhoven kasatsionen sad (Högsta domstolen, Bulgarien) och bestred bland annat att förordning nr 1215/2012 var tillämplig i förevarande fall, och anförde att förfarandet i det nationella målet inte omfattas av begreppet ”privaträttens område” i den mening som avses i artikel 1.1 i den förordningen.
- 22 I samband härmed lade generaldirektören fram ett europeiskt betalningsföreläggande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande (EUT L 399, 2006, s. 1), vilket hade utfärdats mot Evroins av Sąd Okręgowy w Warszawie (regional domstol i Warszawa) mot Evroins.
- 23 Efter att ha erinrat om EU-domstolens praxis på området har den hänskjutande domstolen uttryckt tvivel om huruvida tvisten vid den nationella domstolen är av privaträttslig karaktär i den mening som avses i förordning nr 1215/2012, med hänsyn till ställningen hos den polska avtalsparten, som är en myndighet.
- 24 För det fall tvisten omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012 vill den hänskjutande domstolen få klarhet i om det är uteslutet att en domstol vid vilken talan väckts enligt artikel 35 i förordningen för att pröva frågan om interimistiska åtgärder kan vara behörig på grund av att den domstol som är behörig att pröva målet i sak, i förevarande fall en polsk domstol, redan har prövat en liknande begäran. Den hänskjutande domstolen har i detta hänseende gjort gällande att enligt dess nationella rätt, det vill säga artiklarna 389 och 390 GPK, utgör förekomsten av ett beslut rörande en begäran om interimistiska åtgärder inte hinder för att en begäran senare väcks vid behörig domstol.
- 25 Den hänskjutande domstolen vill även få klarhet i huruvida en begäran om interimistiska åtgärder enbart ska bedömas mot bakgrund av det fristående begreppet ”interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder”, det vill säga åtgärder som syftar till att upprätthålla en faktisk eller rättslig situation i syfte att skydda de rättigheter som det ansöks om erkännande av i sak (se dom av den 3 september 2020, Supreme Site Services m.fl., C-186/19, EU:C:2020:638, punkt 50), eller om den ska prövas med beaktande av samtliga villkor som föreskrivs i den lagstiftning som gäller där domstolen är belägen. Den hänskjutande domstolen har närmare förklarat att den i det sistnämnda fallet, enligt effektivitetsprincipen, skulle kunna vara tvungen att underlåta att tillämpa artikel 393 GPK.
- 26 Mot denna bakgrund beslutade den hänskjutande domstolen att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
 - ”1) Ska artikel 1 i [förordning nr 1215/2012] tolkas så, att ett rättsområde som det som avses i förevarande begäran om förhandsavgörande i sin helhet eller delvis ska anses höra till privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i nämnda förordning?

- 2) Om en part har utövat rätten att begära interimistiska åtgärder/säkerhetsåtgärder och den domstol som är behörig att pröva målet i sak redan har meddelat ett beslut rörande denna begäran, ska då den domstol vid vilken en ansökan om interimistiska åtgärder på samma grund och enligt artikel 35 i [förordning nr 1215/2012] har ingetts, förklaras vara obehörig från den tidpunkt då uppgifter framkommer som visar att domstolen som är behörig att pröva målet i sak har meddelat ett avgörande rörande denna ansökan?
- 3) Ska villkoren för att besluta om säkerhetsåtgärder enligt artikel 35 i [förordning nr 1215/2012] ges en självständig tolkning för det fall att det framgår av svaren på de två första tolkningsfrågorna att den domstol vid vilken en ansökan enligt artikel 35 i [förordning nr 1215/2012] har lämnats in är behörig? Ska en bestämmelse som i ett fall som det förevarande innebär att det inte är möjligt att besluta om en säkerhetsåtgärd mot ett offentligt organ lämnas utan avseende?"

Förfarandet vid domstolen

- 27 Den hänskjutande domstolen har ansökt om att begäran om förhandsavgörande i förevarande mål ska handläggas skyndsamt i enlighet med artikel 105 i domstolens rättegångsregler. Till stöd för sin talan har den hänskjutande domstolen gjort gällande dels att EU-domstolen, enligt nationella bestämmelser, på grund av beskaffenheten av förfarandet i det nationella målet, måste avgöra målet utan dröjsmål, dels att de interimistiska åtgärder som tillåts innebär att det under en lång tid, fram till dess att målet rörande sakfrågan har avgjorts, är omöjligt för en av parterna till det kontrakt som är aktuellt i det nationella målet att verkställa sina rättigheter.
- 28 På ansökan av den hänskjutande domstolen eller i undantagsfall på eget initiativ, får domstolens ordförande, efter att ha hört referenten och generaladvokaten, enligt artikel 105.1 i rättegångsreglerna, besluta att ett mål om förhandsavgörande ska handläggas skyndsamt med avvikelse från vad som gäller enligt dessa rättegångsregler, när målet är av sådan beskaffenhet att det måste avgöras utan dröjsmål.
- 29 Såsom följer av domstolens fasta praxis kan varken den omständigheten att begäran om förhandsavgörande har framställts i ett förfarande om interimistiska åtgärder eller den omständigheten att den hänskjutande domstolen är skyldig att göra allt den kan för att det nationella målet hanteras snabbt i sig räcka för att motivera att förfarandet för skyndsamt handläggning enligt artikel 105.1 i rättegångsreglerna tillämpas (se, för ett liknande resonemang, beslut av domstolens ordförande av den 23 januari 2007, Consel Gi. Emme, C-467/06, ej publicerat, EU:C:2007:49, punkt 7, och beslut av domstolens ordförande av den 23 december 2015, Vilkas, C-640/15, ej publicerat, EU:C:2015:862, punkt 8 och där angiven rättspraxis).
- 30 Mot bakgrund av det ovan anförda avslogs den hänskjutande domstolens begäran om att målet skulle handläggas skyndsamt i enlighet med artikel 105.1 i rättegångsreglerna genom beslut av domstolens ordförande av den 20 november 2020.
- 31 Genom beslut av samma dag beslutade domstolens ordförande dock att förevarande mål ska avgöras med förtur i enlighet med artikel 53.3 i rättegångsreglerna.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 32 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en ansökan om interimistiska åtgärder som anhängiggjorts och drivits enligt allmänna rättsregler vid en domstol i en medlemsstat, och som avser vite gällande fullgörande av ett avtal om anläggande av en allmän motortrafikled som slutits efter ett förfarande för offentlig upphandling där den upphandlande myndigheten är en statlig myndighet, omfattas av begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 33 I artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 föreskrivs att denna förordning är tillämplig på privaträttens område. Den första tolkningsfrågan avser följaktligen huruvida ovannämnda ansökan om interimistiska åtgärder omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012.
- 34 Domstolen påpekar inledningsvis att syftet med ansökan om interimistiska åtgärder i det nationella målet är att det ska förordnas om interimistiska åtgärder i syfte att en faktisk situation ska bestå som den nationella domstolen ska bedöma inom ramen för en process rörande sakfrågan, i ett fall där ansökan och processen avser samma parter. En sådan ansökan avser således "interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder" i den mening som avses i artikel 35 i förordning nr 1215/2012, under förutsättning att den omfattas av förordningens tillämpningsområde.
- 35 Domstolen har härvidlag slagit fast att frågan huruvida interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder omfattas av förordningens materiella tillämpningsområde inte ska avgöras på grundval av vilken typ av rättigheter de avser att säkerställa skyddet för i sak (se dom av den 3 september 2020, *Supreme Site Services m.fl.*, C-186/19, EU:C:2020:638, punkt 54).
- 36 Det framgår även av domstolens fasta praxis att det, för att avgöra huruvida ett område omfattas av "privaträttens område" i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012, och därmed följaktligen av tillämpningsområdet för denna förordning, är nödvändigt att identifiera rättsförhållandet mellan parterna och föremålet för tvisten, alternativt granska grunderna för talan eller de närmare bestämmelserna om hur denna talan ska väckas och föras (dom av den 16 juli 2020, *Movic m.fl.*, C-73/19, EU:C:2020:568, punkt 37 och där angiven rättspraxis).
- 37 Domstolen har vid upprepade tillfällen slagit fast att även om vissa tvister mellan en myndighet och ett privaträttsligt subjekt kan omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 1215/2012 när talan avser handlingar som utförts *jure gestionis*, så förhåller det sig annorlunda när myndigheten utövar offentliga maktbefogenheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 september 2013, *Sunico m.fl.*, C-49/12, EU:C:2013:545, punkt 34, och dom av den 7 maj 2020, *Rina*, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 33 och där angiven rättspraxis).
- 38 Om en av parterna i tvisten har utövat offentliga maktbefogenheter, genom att parten i fråga har utövat befogenheter som går utöver vad som gäller i förhållandet mellan enskilda, innebär det att tvisten inte rör privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 (dom av den 3 september 2020, *Supreme Site Services m.fl.*, C-186/19, EU:C:2020:638, punkt 57 och där angiven rättspraxis).

- 39 Domstolen har även ansett att den omständigheten att viss verksamhet har ett offentligt syfte inte i sig är tillräcklig för att kvalificera denna verksamhet som bedriven jure imperii, när den inte innebär utövande av befogenheter som går utöver vad som gäller i förhållandet mellan enskilda (dom av den 3 september 2020, Supreme Site Services m.fl., C-186/19, EU:C:2020:638, punkt 66 och där angiven rättspraxis).
- 40 Vad i förevarande fall gäller rättsförhållandet mellan parterna i målet och föremålet för tvisten framgår det av handlingarna i målet att föremålet för ansökan om interimistiska åtgärder i det nationella målet är att säkerställa skyddet för de rättigheter som följer av det avtal som ingicks den 30 juli 2015 mellan byggföretagen och den upphandlande myndigheten.
- 41 Varken föremålet för ett avtal eller den omständigheten att endast generaldirektören för vägnätet har rätt att inleda ett förfarande för offentlig upphandling i syfte att skapa en motortrafikled kan emellertid anses visa på ett utövande av offentliga maktbefogenheter.
- 42 Vad gäller grunderna för talan och de närmare bestämmelserna om hur talan ska väckas och föras, påpekar EU-domstolen även, såsom den hänskjutande domstolen har redogjort för, att den första frågan avser en ansökan om interimistiska åtgärder som anhängiggjorts och drivits enligt allmänna rättsregler.
- 43 Även om ett sådant avtal som det som är i fråga i det nationella målet härrör från ett förfarande för offentlig upphandling och det rör anläggande av en allmän motortrafikled, ger detta avtal följaktligen upphov till ett rättsförhållande mellan parterna inom ramen för vilket parterna frivilligt har åtagit sig rättigheter och skyldigheter och som således är knutet till privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012.
- 44 Den omständigheten att en bestämmelse i nationell rätt, såsom artikel 393 GPK, inte tillåter interimistiska åtgärder avseende en talan om penningfordringar mot bland annat staten och myndigheter och således verkar införa en särskild immunitet mot domstolsprövning till förmån för dessa rättssubjekt, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att fastställa, förändrar inte den privaträttsliga karaktären, i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012, av en sådan ansökan som den i det nationella målet.
- 45 Immunitet är nämligen inte automatiskt ett hinder för tillämpningen av förordning nr 1215/2015 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 september 2020, Supreme Site Services m.fl., C-186/19, EU:C:2020:638, punkt 62).
- 46 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 1.1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en ansökan om interimistiska åtgärder som anhängiggjorts och drivits enligt allmänna rättsregler vid en domstol i en medlemsstat, och som avser vite gällande fullgörande av ett avtal om anläggande av en allmän motortrafikled som slutits efter ett förfarande för offentlig upphandling där den upphandlande myndigheten är en offentlig myndighet, omfattas av begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i denna bestämmelse.

Den andra frågan

- 47 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 35 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en domstol i en medlemsstat som har att pröva en ansökan om interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, enligt denna bestämmelse är

- skyldig att förklara sig obehörig när en domstol i en annan medlemsstat, som är behörig att pröva målet i sak, redan har avgjort en ansökan rörande samma sak, som har samma grund och som avser samma parter.
- 48 Denna fråga syftar till att ge den hänskjutande domstolen vägledning i frågan om dess behörighet att pröva den ansökan om interimistiska åtgärder som har anhängiggjorts vid den. Det ska emellertid inledningsvis påpekas att denna behörighet inte enbart är beroende av svaret på den andra frågan, såsom den omformulerats.
- 49 I synnerhet innehåller det aktuella kontraktet om anläggningsarbete, såsom framgår av motiveringen till beslutet om hänskjutande, en prorogationsklausul till förmån för polska domstolar i alla tvister som kan uppkomma i samband med fullgörandet av avtalet.
- 50 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 59 och 60 i sitt förslag till avgörande kan parterna, inom ramen för systematiken i förordning nr 1215/2012, och särskilt enligt artikel 25 i förordningen, genom avtal fastställa en domstols internationella behörighet att besluta om interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder, och att det kan antas att en lagvalsklausul som är generellt formulerad ger den valda domstolen behörighet att vidta sådana åtgärder.
- 51 Även om parterna har haft olika ståndpunkter om huruvida klausulen om domstols behörighet i avtalet i det nationella målet omfattar interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder, ankommer det, enligt domstolens fasta praxis, på den nationella domstol vid vilken den har åberopats att avgöra hur en sådan klausul ska tolkas och omfattningen av klausulen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juli 2016, Höszig, C-222/15, EU:C:2016:525, punkt 28 och där angiven rättspraxis).
- 52 Det ska dessutom klargöras att det även ankommer på den hänskjutande domstolen att göra en bedömning enligt artikel 35 i förordning nr 1215/2012 för att fastställa om det föreligger en faktisk anknytning mellan föremålet för de begärda åtgärderna och den territoriella behörigheten hos den medlemsstat där den domstol vid vilken talan väckts är belägen, i den mening som avses i EU-domstolens praxis (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 november 1998, Van Uden, C-391/95, EU:C:1998:543, punkt 40).
- 53 Vad gäller den begäran om tolkning av denna artikel som framställts i den andra frågan, ska det inledningsvis erinras om att enligt domstolens fasta praxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget i de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 juni 2021, KRONE – Verlag, C-65/20, EU:C:2021:471, punkt 25 och där angiven rättspraxis).
- 54 Enligt artikel 35 i förordning nr 1215/2012 får interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, som kan vidtas enligt lagen i en medlemsstat, begäras hos domstolarna i den medlemsstaten, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak.
- 55 Enligt denna artikel har således både de domstolar i en medlemsstat som är behöriga att pröva målet i sak och, under vissa förutsättningar, domstolarna i andra medlemsstater, internationell behörighet att besluta om interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder.

- 56 Vad gäller det sammanhang i vilket denna bestämmelse ingår, framgår det av artikel 2 a jämförd med skäl 33 i förordningen att endast interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder som beslutats av en domstol som är behörig att pröva målet i sak ska anses utgöra en ”dom” vars fria rörlighet ska säkerställas enligt nämnda förordning.
- 57 Om interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder, däremot beslutas av en domstol i en medlemsstat som inte är behörig att pröva målet i sak ska verkningarna av dessa enligt förordning nr 1215/2012 vara begränsade till den berörda medlemsstatens territorium.
- 58 Härav följer att en berörd part har möjlighet att begära en interimistisk åtgärd eller en säkerhetsåtgärd antingen vid den domstol i en medlemsstat som är behörig att pröva målet i sak, vars beslut i detta avseende ska ha fri rörlighet, eller vid domstolar i andra medlemsstater där de tillgångar eller den person mot vilken åtgärden ska verkställas finns.
- 59 Även om det således följer av systematiken i förordning nr 1215/2012 att verkningarna av domar som meddelats av domstolar i en medlemsstat som är behöriga att pröva målet i sak och domar meddelade av domstolar i andra medlemsstater skiljer sig åt, finns det ändå inte någon rangordning mellan dessa domstolar i förordningen.
- 60 I synnerhet framgår det inte på något sätt av ordalydelsen i artikel 35 i förordningen att den ger de domstolar i en medlemsstat som är behöriga att pröva målet i sak en principiell behörighet att besluta om interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, vilket innebär att domstolar i andra medlemsstater inte längre är behöriga att vidta sådana åtgärder när en ansökan om sådana åtgärder har väckts vid dessa domstolar eller när en sådan begäran har prövats.
- 61 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras på så sätt att artikel 35 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en domstol i en medlemsstat som har att pröva en ansökan om interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, enligt denna bestämmelse inte är skyldig att förklara sig obehörig när en domstol i en annan medlemsstat, som är behörig att pröva målet i sak, redan har avgjort en ansökan rörande samma sak, som har samma grund och som avser samma parter.

Den tredje frågan

- 62 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artikel 35 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att prövningen av en ansökan om interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder är underkastad fristående unionsrättsliga villkor och, om så är fallet, huruvida den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det inte är tillåtet att ge in en ansökan om interimistiska åtgärder i samband med en talan om penningfordran mot staten eller en myndighet.
- 63 Det framgår av ordalydelsen i artikel 35 i förordning nr 1215/2012 att den domstol vid vilken talan väckts med stöd av denna artikel ska besluta om interimistiska åtgärder enligt nationell rätt.
- 64 I denna bestämmelse fastställs således en alternativ behörighetsgrund till förmån för domstolarna i en annan medlemsstat än den vars domstolar är behöriga att pröva målet i sak, men den garanterar inte att en interimistisk åtgärd eller en säkerhetsåtgärd beviljas i en konkret tvist som i sin helhet omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat där talan har väckts.

- 65 En nationell bestämmelse som begränsar möjligheten att besluta om en interimistisk åtgärd i samband med en talan om penningfordran mot staten och vissa av dess myndigheter kan således inte anses vara oförenlig med behörighetsregeln i artikel 35 i förordning nr 1215/2012.
- 66 Det sammanhang i vilket artikel 35 i förordning nr 1215/2012 ingår stöder detta påstående.
- 67 Förordning nr 1215/2012 avser nämligen att på området för civilrättsligt och kommersiellt samarbete förstärka det förenklade och effektiva system för lagvalsregler, erkännande och verkställighet av rättsliga avgöranden som införts genom de rättsliga instrument vars sammanhang förordningen ingår i, i syfte att främja det rättsliga samarbetet för att uppnå unionens mål att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, på grundval av den höga grad av förtroende som ska finnas mellan medlemsstaterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 mars 2017, Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, punkt 53 och där angiven rättspraxis).
- 68 I likhet med de rättsliga instrument som föregick förordning nr 1215/2012 har denna förordning således inte som ändamål att harmonisera medlemsstaternas processuella regler, utan att fördela domstolarnas behörighet för att lösa privaträttsliga tvister (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 juni 2002, Italian Leather, C-80/00, EU:C:2002:342, punkt 43 och där angiven rättspraxis).
- 69 Den tredje frågan ska mot denna bakgrund besvaras enligt följande. Artikel 35 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en ansökan om interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder ska prövas enligt lagstiftningen för den domstol där ansökan har framställts och utgör inte hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det inte är tillåtet att ansöka om interimistiska åtgärder i samband med en talan om penningfordran mot staten eller en myndighet.

Rättegångskostnader

- 70 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att en ansökan om interimistiska åtgärder som anhängiggjorts och drivits enligt allmänna rättsregler vid en domstol i en medlemsstat, och som avser vite gällande fullgörelse av ett avtal om anläggande av en allmän motortrafikled som slutits efter ett förfarande för offentlig upphandling där den upphandlande myndigheten är en myndighet, omfattas av begreppet ”privaträttens område” i den mening som avses i denna bestämmelse.**
- 2) Artikel 35 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en domstol i en medlemsstat som har att pröva en ansökan om interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, enligt denna bestämmelse är inte skyldig att förklara sig obehörig när en domstol i en annan medlemsstat, som är behörig att pröva målet i sak, redan har avgjort en ansökan rörande samma sak, som har samma grund och som avser samma parter.**

- 3) Artikel 35 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en ansökan om interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder ska prövas enligt lagstiftningen för den domstol där ansökan har framställts och utgör inte hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det inte är tillåtet att ansöka om interimistiska åtgärder i samband med en talan om penningfordran mot staten eller en myndighet.**

Underskrifter